

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Diyarbakır merkezli bir soruşturma kapsamında bir yıl evvel gözaltına alınan ve halen 15'i tutuklu olarak yargılanan gazeteciler hakkında yerel soruşturma ve yargılama makamlarının hukuka aykırı şekilde bir soruşturma yürüttüğü, beraat kararıyla sonuçlanmış veya Anayasa Mahkemesince hukuka aykırı bulunmuş olmasına rağmen kimi suçlamaları belirli basın kurumlarına ve basın çalışanlarına ısrarla yönelttiği ve bu doğrultuda iddianameler tanzim ettiği yönündeki iddiaların araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla dilerim.



Sevilay ÇELENK ÖZEN

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Diyarbakır'da 2022 yılı Haziran ayında gazetecilere yönelik son yılların en büyük kitlesel gözaltı operasyonu yapılmıştır. Gazetecilik faaliyeti yürüten 21 basın çalışanı 8 Haziran 2022 günü evlerine sabahın erken saatlerinde yapılan baskınlarla gözaltına alınmış ve gözaltına alınan gazetecilere bu gözaltının gerekçesi söylenmemiştir. Dosyada gizlilik kararı olduğu gerekçesiyle avukatlara da hiçbir bilgi ve evrak verilmemiştir. Soruşturmayı yürüten savcı, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda belirtilmesine rağmen, gizlilik kararı olsa bile avukatların erişebileceği mahiyetteki belgelerin ve evrakın müdafilere ve gazetecilere verilmesini reddetmiştir. Bu konuda yapılan tüm yasal başvurular cevapsız bırakılmış ya da ret kararıyla sonuçlanmıştır.

Gazeteciler 8 günlük gözaltı ve usulsüz işletilen ifade alma safhasından sonra savcılık tarafından tutuklama istemiyle sulh ceza hakimliğine sevk edilmiştir. Gizlilik kararı konan dosyayla ilgili detaylar ancak savcılığın sevk yazısıyla görünür olabilmiş ve gazeteciler suçlandıkları konuların bir kısmını ancak o zaman öğrenebilmiştir. Gazetecilere, alışlageldiği üzere, örgüt üyesi olmak ve örgüt propagandası yapmak suçları isnat edilmiştir.

Kamuoyunca da geniş ölçüde bilindiği üzere, gazeteciler hakkında kullanılagelen bu hukuken geçersiz ve manipülatif suçlamaların "mucidi" "Cemaat Yapısı"dır. "KCK Basın Davası" olarak bilinen ve hâlen sürdürülmekte olan dava da aynı yapı tarafından dizayn edilmiş, onlarca gazeteci hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmıştır. Siyasi iktidarın söz konusu yapılanma ile yolunu ayırdığını beyan ettiği dönemden sonra bu yapılanmanın organize ettiği öne sürülen Balyoz, Ergenekon gibi davalar, yargılananların beraatıyla ve davaların kapanmasıyla sonuçlanmış, o davaları açan, yürüten savcı ve hakimler tutuklanmış ve tutuklanan savcı ve hakimlerin tedavüle soktuğu suç isnatları bu davalarla ilişkili olarak bir daha sorgulama ve yargılama makamlarınca telaffuz edilmemişti. Ancak bu süreç, Diyarbakır

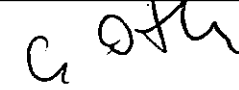
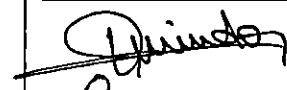
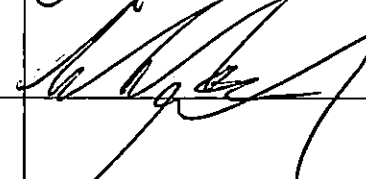
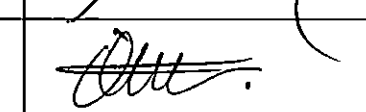
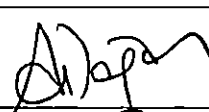
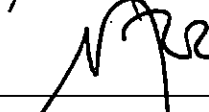
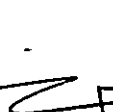
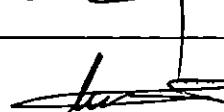
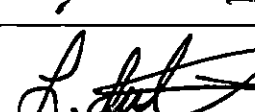
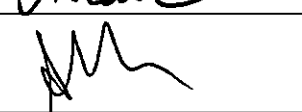
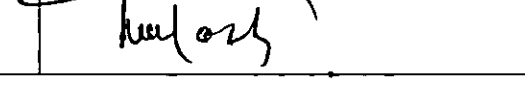
merkezli operasyon sonucunda tutuklanan Kürt gazeteciler için işletilmemiştir. Halihazırda birçoğu tutuklu ya da hükümlü olan savcı ve hakimlerin iddianamelere işlediği suçlamalar, yıllar sonra da Kürt gazeteciler aleyhine tekrar tekrar ısıtılmakta ve kullanılmaktadır.

Van, Erzurum, Ankara gibi çeşitli illerde yerel sorgulama ve yargılama makamları yukarıda aktarılan suç isnadını gazetecilere karşı tekrar tekrar kullanmaya devam etmektedir. Ancak bu suçlamalar hem yerel mahkeme nezdinde hem de Anayasa Mahkemesi nezdinde kanunlara ve Anayasa'ya açıkça aykırı bulunmuştur. Hukuken temellendirilemeyen bu isnatlarla, belirli bazı yayın kuruluşları ve basın çalışanları hakkında soruşturmaların nasıl olup da mükerrer şekilde açılabilirdiği, gazetecilerin bu hukuki geçerliliği olmayan suç isnatlarıyla aylarca nasıl tutuklu kalabilirdiği izaha ciddi biçimde muhtaç bir konudur. Keza gazetecilerin mesleklerini ifa ederken kullandığı fotoğraf makineleri, kameralar ve diğer mesleki ekipmana Anayasa'ya açıkça aykırı olmasına rağmen her defasında nasıl el konulabildiği sorusunun da cevaplanmasına ihtiyaç vardır.

Türkiye, hem Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'ne (MSHUS) hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (AİHS) taraftır. MSHUS'nin 19. maddesi ve Avrupa Sözleşmesi'nin 10. maddesi kapsamındaki ifade özgürlüğü hakkı da dahil olmak üzere bu belgelerde güvence altına alınan haklar, ulusal hukukun da parçasıdır. İfade özgürlüğü hakkı ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda da korunmaktadır (Madde 26). Yine Anayasa'ya göre, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir; milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır (Madde 90). Bu nedenle, yerel mahkemelerin kararlarını verirken ulusal güvenlik bağlamında ifade özgürlüğüne ilişkin uluslararası standartları ve Avrupa standartlarını dikkate alması gerekmektedir.

2022 yılının Haziran ayında gözaltına alınan ve tutuklanan gazeteciler ancak on üç ay sonra, 11 Temmuz günü hakim huzurunda savunma hakkına erişebilecektir. Belirtmek gerekir ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi haber yaptığı, görüş ve yorumlarını yayımladığı için kovuşturulan gazeteler ve gazetecilerin davalarında defalarca ifade özgürlüğü hakkının ihlal edildiğine yönelik karar vermiştir. AİHM, bu tür uygulamaların, medya mensuplarının çalışmalarını sansürleme ve kamusal bir tartışmada yeri olan görüşleri ortaya koyma yetilerini azaltma etkisine sahip olabileceğini saptamıştır.

Gazetecilerin siyasi saiklerle Yargıtay içtihatlarına, Anayasa Mahkemesi kararlarına ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına taban tabana zıt suçlamalarla soruşturulup kovuşturulması kabul edilebilir değildir. Yerel sorgulama ve yargılama makamlarının bu soruşturma ve davalarda işlettikleri hukuksuz, usulsüz izleklerin tespit edilebilmesi ve önlenmesi amacıyla ivedilikle bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmalıdır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13			
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	